

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о уџбеницима, који је донела Народна скупштина Републике Србије на Првој седници Другог редовног заседања у 2023. години, 26. октобра 2023. године.

ПР број 134

У Београду, 27. октобра 2023. године

Председник,
Александар Вучић, с.р.

Закон о изменама и допунама Закона о уџбеницима

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 92/2023 од 27.10.2023. године, а ступио је на снагу 4.11.2023.

Члан 1.

У Закону о уџбеницима („Службени гласник РС”, број 27/18), у члану 1. став 1. речи: „и додатних наставних средстава”, замењују се речима: „и обавезног и додатног наставног средства”.

Члан 2.

Назив изнад члана 3. и члан 3. мењају се и гласе:

„Обавезно и друго наставно средство

Члан 3.

„Национална читанка је обавезно наставно средство за све ученике основног и средњег образовања и васпитања који наставу похађају на српском језику.

Национална читанка користи се у циљу развијања личног и националног идентитета, развијања свести и осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина на простору Републике Србије, развијања интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине.

Национална читанка обухвата садржаје програма предмета српски језик, односно српски језик и књижевност, свет око нас, природа и друштво, историја, географија,

ликовна култура и музичка култура, у складу са планом и програмом наставе и учења за одређени разред, односно циклус основног и средњег образовања и васпитања.

У складу са ставом 2. овог члана читанка обухвата садржаје предмета:

- 1) првог и другог разреда основног образовања и васпитања;
- 2) трећег и четвртог разреда основног образовања и васпитања;
- 3) свих разреда другог циклуса основног образовања и васпитања;
- 4) свих разреда средњег образовања и васпитања.

Друго наставно средство је наставно средство које доприноси остваривању циљева датог предмета, прати уџбеник и може да се користи за савладавање, проверу и проширивање знања стечених коришћењем уџбеника и за самостални рад ученика и које је усклађено са програмом предмета и, зависно од предмета и разреда, може бити:

- 1) радна свеска;
- 2) збирка задатака;
- 3) географски атлас, историјски атлас, зидна карта и сл.;
- 4) збирка текстова, репродукција докумената, уметничких дела, фотографија, илустрација, цртежа и сл.;
- 5) нотни запис;
- 6) дигитални запис;
- 7) практикум за вежбе;
- 8) аудио запис;
- 9) аудио-визуелни запис;
- 10) материјал за конструкторско обликовање;
- 11) граматика и речник за страни језик."

Члан 3.

У члану 10. после става 4. додају се ст. 5–10. који гласе:

„Средства за финансирање припреме и набавке националне читанке за све ученике основних и средњих школа који остварују образовно-васпитни рад на српском језику обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Начин и рокове доделе и враћања уџбеника и националне читанке који се финансирају средствима из буџета утврђује Влада.

Средства за финансирање набавке и доделе, односно суфинансирање набавке и доделе уџбеника и приручника из става 1. овог члана, могу се обезбедити и у буџету јединице локалне самоуправе.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе ближе одређује услове, критеријуме, начин и поступак финансирања, односно суфинансирања из буџета јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе средства из става 6. овог члана може реализовати преко организационог облика чији је оснивач.

Јединица локалне самоуправе о својој одлуци да финансира, односно суфинансира набавку и доделу уџбеника и приручника из става 1. овог члана, обавештава министарство најкасније до 1. фебруара текуће календарске године за наредну школску годину."

Члан 4.

У члану 11. став 2. тачка 1) мења се и гласи:

„1) уџбеник на језику и писму националне мањине, преведен са српског језика или изворно писан на језику и писму националне мањине;”.

Тачка 5) мења се и гласи:

„5) уџбеник за предмете у гимназијама и средњим стручним школама које похађа мање од 2% ученика и полазника од укупног броја ученика и полазника у генерацији која похађа исти програм”.

Став 4. мења се и гласи:

„Издавач уџбеника дужан је да учествује у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника у износу 2% остварених нето прихода од продатих уџбеника у претходној календарској години и да наведена средства обрачуна и уплати у буџет Републике Србије, најкасније до 30. априла текуће године.”

Став 5. мења се и гласи:

„Издавач уџбеника који издаје све нискотиражне уџбенике које су школе изабрале за коришћење према члану 34. ст. 3, 4, 5. и 11. овог закона и који су том издавачу одобрени у складу са овим законом, није у обавези да учествује у обезбеђивању средстава из става 4. овог члана.”

После става 5. додаје се нови став 6. који гласи:

„Издавач уџбеника који издаје део нискотиражних уџбеника које су школе изабрале за коришћење према члану 34. ст. 3, 4, 5. и 11. овог закона и који су том издавачу одобрени у складу са овим законом, има право на умањење средстава из става 4. овог члана које се утврђује применом начела сразмерности.”

Досадашњи став 6. који постаје став 7. мења се и гласи:

„Влада, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, доноси одлуку о суфинансирању припреме и/или набавке нискотиражних уџбеника које издаје центар за нискотиражне уџбенике.”

Досадашњи став 7. који постаје став 8. мења се и гласи:

„Одлука из става 7. овог члана доноси се до 1. септембра текуће године за наредну школску годину.”

Досадашњи ст. 8. и 9. постају ст. 9. и 10.

Члан 5.

У члану 14. став 1. после речи: „предузеће”, додају се речи: „регистровано за делатност издавања уџбеника чији је оснивач Република Србија”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Националну читанку из члана 3. овог закона, издаје јавни издавач.”.

Досадашњи ст. 2–4. постају ст. 3–5.

Члан 6.

После члана 14. додаје се нови члан 14а који гласи:

„Члан 14а

Јавни издавач образује ауторски тим за припрему националне читанке и то појединачно за сваки ниво израде националне читанке.

Јавни издавач расписује јавни позив за избор чланова ауторског тима за припрему националне читанке.

Ауторски тим чине лица са интегритетом и ауторитетом у области за коју су изабрани.

Јавни издавач расписује и јавни позив за избор чланова рецензентске комисије на исти начин као и за избор чланова ауторског тима за припрему националне читанке."

Члан 7.

У члану 16. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Планом уџбеника, за све разреде, предвиђена је и национална читанка."

Досадашњи ст. 2–11. постају ст. 3–12.

У досадашњем ставу 9. који постаје став 10. речи: „ст. 4, 6. и 7.", замењују се речима: „ст. 5, 7. и 8."

Члан 8.

У члану 22. став 4. тачка 4) мења се и гласи:

„4) сагласност издавача да ће омогућити школи и наставницима да без накнаде користе садржаје уџбеника који је изабрала њихова школа, ради прилагођавања уџбеника образовним потребама ученика;”.

Став 6. мења се и гласи:

„Рецензентска комисија из става 5. овог члана има најмање три члана из реда стручњака за одговарајућу област за коју се доставља рукопис уџбеника, при чему један члан обавезно мора да буде наставник високошколске установе или научни саветник одговарајућег института, а један члан из реда наставника који непосредно учествују у извођењу наставе.”.

После става 6. додаје се нови став 7. који гласи:

„Рецензентска комисија за националну читанку има најмање пет чланова, при чему два члана обавезно морају да буду наставници високошколске установе или научни саветници одговарајућег института, а три члана обавезно морају да буду из реда наставника који непосредно учествују у извођењу наставе.”.

Досадашњи ст. 7–17. постају ст. 8–18.

У досадашњем ставу 13. који постаје став 14. речи: „ст. 11. и 12.", замењују се речима: „ст. 12. и 13."

У досадашњем ставу 17. који постаје став 18. број: „16.", замењује се бројем: „17."

Члан 9.

Члан 23. мења се и гласи:

„Члан 23.

Стручну оцену квалитета рукописа уџбеника (у даљем тексту: стручна оцена) даје комисија коју из реда запослених образује Завод, односно Покрајински завод, без права на накнаду.

Стручну оцену квалитета националне читанке даје комисија коју из реда запослених образује Завод, без права на накнаду.

Уколико у Заводу, односно Покрајинском заводу нису запослена лица са одговарајућим образовањем, ангажоваће се друга стручна лица за одговарајућу област за коју је достављен рукопис уџбеника, односно рукопис националне читанке.

Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату стручну оцену у року од 90 дана од дана пријема рукописа од стране Министарства.

Завод, односно Покрајински завод ће пре доношења стручне оцене, уколико рукопис садржи недостатке, једном вратити издавачу рукопис уџбеника на дораду, односно рукопис националне читанке, уз образложење свих уочених недостатака, ради њиховог отклањања.

Издавач има могућност да отклони уочене недостатке и тако исправљен рукопис, у три примерка у електронској и штампаној форми, врати Заводу, односно Покрајинском заводу у року од осам дана од дана пријема рукописа на дораду. Рок за исправку недостатака не урачунава се у рок из става 4. овог члана.

Уколико издавач не достави коригован текст рукописа уџбеника у року из става 6. овог члана, сматра се да је одустао од захтева за одобравање рукописа уџбеника, о чему Завод, односно Покрајински завод обавештава Министарство, односно Покрајински секретаријат.

Завод, односно Покрајински завод на основу образложене стручне оцене, даје предлог да се прихвати или одбије захтев за одобравање рукописа.

Током поступка давања стручне оцене уџбеника у електронском облику није дозвољено вршити измене. Уколико комисија Завода утврди да се у уџбенику у електронском облику врше измене у периоду од подношења захтева за одобравање уџбеника до враћања уџбеника на дораду или доношења стручне оцене (уколико се уџбеник не враћа на дораду), захтев за одобравање уџбеника се одбија.

Предлог из става 8. овог члана, заједно са образложеном стручном оценом, Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату и издавачу. Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству односно Покрајинском секретаријату и примерак исправљеног рукописа уџбеника из става 6. овог члана.

Све стручне оцене објављују се на званичној интернет страници Завода, односно Покрајинског завода у року од 15 дана од дана доношења решења о одобравању рукописа уџбеника.

Уколико Завод, односно Покрајински завод не достави Министарству, односно Покрајинском секретаријату стручну оцену, министар, односно покрајински секретар, у року од осам дана од дана истека рока за достављање стручне оцене, захтева од Завода, односно Покрајинског завода да у року од три дана од дана пријема захтева достави стручну оцену.

Изузетно, уколико Завод, односно Покрајински завод ни у додатном року из става 12. овог члана, не достави стручну оцену, министар, односно покрајински

секретар ће у року од осам дана од дана истека додатног рока образовати комисију за припрему стручне оцене из реда одговарајућих стручњака. Комисија доставља министру, односно покрајинском секретару стручну оцену у року од 20 дана од дана пријема рукописа.

На основу стручне оцене комисије из става 12. овог члана, министар, односно покрајински секретар у року од осам дана доноси решење о прихватању или одбијању рукописа уџбеника.

Средства за рад комисије из става 12. овог члана падају на терет средстава Завода, односно Покрајинског завода.

Ближе услове и критеријуме за избор других стручних лица из става 2. овог члана и одговарајућих стручњака из става 12. овог члана прописује министар."

Члан 10.

У члану 25. после става 3. додају се нови ст. 4–6. који гласе:

„Завод, односно Покрајински завод, може пре доношења стручног мишљења, уколико је комисија уочила да постоје недостаци, једном вратити издавачу рукопис приручника, додатно наставно средство, дидактичко средство или дидактичко игровно средство на дораду, уз образложење свих уочених недостатака, ради њиховог отклањања.

Издавач има могућност да отклони уочене недостатке и тако исправљен рукопис, у три примерка у електронској и штампаној форми, врати Заводу, односно Покрајинском заводу у року од осам дана од дана пријема рукописа на дораду.

Уколико издавач не достави коригован рукопис приручника, додатно наставно средство, дидактичко средство или дидактичко игровно средство у року из става 5. овог члана, сматра се да је одустао од захтева за одобравање рукописа приручника, додатног наставног средства, дидактичког средства или дидактичког игровног средства."

Досадашњи ст. 4–6. постају ст. 7–9.

У досадашњим ст. 4. и 5. који постају ст. 7. и 8. број: „45“, замењује се бројем: „60“.

Члан 11.

У члану 28. став 1. после речи: „Министар одобрава рукопис уџбеника“, додају се запета и речи: „односно националне читанке,“.

Члан 12.

У члану 34. став 1. мења се и гласи:

„Школа уџбенике бира из каталога уџбеника и о избору уџбеника обавештава савет родитеља.“

У ставу 6. после речи: „Министарству,“, додају се речи: „односно надлежној школској управи,“.

Став 7. мења се и гласи:

„Издавач у року од осам дана од дана пријема обавештења из става б. овог члана, обавештава Министарство да ли ће сам превести и издати изабрани уџбеник. Уколико издавач не издаје изабрани уџбеник министар обавештава јавног издавача, који је у обавези да га преведе, односно да га припреми и изда као уџбеник који је изворно писан на језику и писму националне мањине.“

У ставу 10. после речи: „Министарству“, додаје се запета и речи: „односно надлежној школској управи,“, а број: „60“, замењује се бројем: „30“.

Став 15. мења се и гласи:

„Коначна одлука о уџбеницима који ће се користити у настави обавезујућа је и објављује се на видном месту у школи и на званичној интернет страници школе.“

Члан 13.

У члану 38. став 1. тачка б) речи: „31. марта“, замењују се речима: „30. априла“.

Члан 14.

У члану 43. став 1. тачка 3) тачка се замењује тачком и запетом.

Додаје се тачка 4) која гласи:

„4) не уплати у буџет Републике Србије средстава за издавање нискотиражних уџбеника у прописаном износу и прописаном року (члан 11. ст. 4. и 6.).“

Члан 15.

Јавни издавач расписаће јавни позив за избор ауторског тима за припрему националне читанке у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Коришћење националне читанке у основним и средњим школама почеће од школске 2024/2025. године.

Члан 16.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

[Повратак на пречишћени текст](#)